

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою юридичного факультету
ДВНЗ «УжНУ»
Протокол № 7 від «20» січня 2025 р.

**КАФЕДРАЛЬНИЙ КАТАЛОГ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
на 2025 – 2026 навчальний рік**

Розглянуто на засіданні
кафедри теорії та історії держави і права
Протокол № 6 від «20» січня 2025 р.

УЖГОРОД 2025

З М І С Т

	ВСТУП	3
<i>Дисципліни для вибору здобувачами на перший рік навчання</i>		
<i>1-2 семестри</i>		
1.	Практика нормотворення та правореалізації	4
2.	Право в умовах глобалізації	6
3.	Методика викладання у закладах вищої освіти (юридична педагогіка)	9
4.	Теорія верховенства права	11
5.	Державно - правовий статус Закарпаття	13
6.	Правова аргументація	15
7.	Права людини в умовах особливого правового режиму	18
8.	Основи конфліктології	20
9.	Сучасні концепції права	24
10.	Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод	26
11.	Права людини у цифровому просторі	28
12.	Мова права	30

ВСТУП

Відповідно до розділу X статті 62 Закону України «Про вищу освіту» (№ 1556-VII від 01.07.2014 р.), вибіркові дисципліни – дисципліни вільного вибору студентів для певного рівня вищої освіти, спрямовані на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю. Обсяг вибіркових навчальних дисциплін становить не менше 25% від загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для відповідного рівня освіти. Каталог містить анований перелік дисциплін, які пропонуються для обрання здобувачами вищої освіти згідно з навчальним планом відповідно до Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Затвердженим рішенням Вченої ради ДВНЗ УжНУ, протокол № 2 від 03.03.2020 р.). Здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти обирають дисципліни згідно з навчальним планом в строки, визначені Положенням про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін в ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Обсяг кредитів, які виділені на засвоєння матеріалу вибіркових дисциплін та форми контролю визначено Наказом ректора «Про формування освітніх програм та навчальних планів згідно із затвердженими стандартами вищої освіти».

Для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти:

- здобувачі 1 курсу обирають дисципліни для другого року навчання;
- здобувачі 2 курсу обирають дисципліни для третього року навчання;
- здобувачі 3 курсу обирають дисципліни для четвертого року навчання.

Вибір навчальних дисциплін здобувачем вищої освіти створює умови для досягнення таких цілей: - забезпечення формування здобувачами вищої освіти індивідуальної освітньої траєкторії в межах освітньої програми та реалізації принципів студентоцентрованого навчання і викладання; - поглиблення професійних знань та здобуття додаткових спеціальних фахових компетентностей в межах обраної освітньої програми; - здобуття загальних та загально-професійних компетентностей в межах спеціальності, споріднених спеціальностей певної галузі знань; - ознайомлення з сучасними науковими дослідженнями в інших галузях знань; - розширення та поглиблення результатів навчання за загальними компетентностями.

Відповідно до цілей, здобувачу вищої освіти пропонується реалізувати свій вибір наступними шляхами:

1) шляхом вибору однієї дисципліни із переліку вибіркових дисциплін фахового або соціогуманітарного спрямування навчального плану освітньої програми, на якій навчається здобувач (здобувачу пропонується на навчальний рік перелік із кількох альтернативних дисциплін, з яких він обирає одну);

2) вибору дисципліни із каталогу вибіркових дисциплін Університету, до якого входять дисципліни світоглядного характеру та професійно-орієнтовані дисципліни різних спеціальностей, запропоновані кафедрами для набуття та розвитку здобувачами соціальних навичок (soft skills).

**Дисципліни для вибору здобувачами на перший рік навчання
1-2 семестри**

Практика нормотворення та правореалізації

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Курс (рік) навчання	1
Семестр	Осінній/Весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра теорії та історії держави і права
Інформаційне забезпечення	Екран, мультимедійний проектор. Засоби онлайн навчання: Система електронного навчання Moodle, https://moodle.uzhnu.edu.ua/ , електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ».
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здійснювати збір, порівняння та аналіз матеріалів з різних джерел; - формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблематики; - давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю; - оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи ситуацію чи проблему; <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - належним чином використовувати ту інформацію, яку отримано з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності; - оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання; - співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами; - проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші; - здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що

	постають з цього дослідження, аргументувати висновки; - обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.
Форма семестрового контролю	Залік

Короткий зміст дисципліни (перелік тем):

Метою вивчення навчальної дисципліни «Практика нормотворення та правореалізації» є оволодіння студентами норм, що регулюють процеси творення права та його застосування як на загальнодержавному так і на локальному рівнях, освоєнні змісту основних засад здійснення правотворчого процесу в Україні із дотриманням принципів верховенства права. Навчальна дисципліна передбачає поглиблене вивчення таких важливих правових явищ та процесів як: основні принципи та методи правотворчої діяльності як окремого виду юридичної діяльності; техніко-юридичні прийомів і засобів у правотворчій, правозастосовній та інтерпретаційній діяльності; правотворчою та нормотворчою діяльністю та її особливостями у сучасній українській державі; основними принципами правозастосування як на загальнодержавному так і локальному рівнях.

Тема 1. Поняття правотворення та правотворчості.

Формування світоглядної основи уявлень правотворення. Поняття та ознаки правотворчості. Норми права і правотворчість (нормотворчість). Система категорій права. Види, функції, та принципи правотворчості. Правові засоби у правотворчому процесі. Механізм правового регулювання. Реалізація права і правозастосування. Принцип верховенства права в правотворчості. Принципи законності. Правотворчість у контексті правової політики. Суд і правотворення.

Тема 2. Сучасні проблеми теорії та практики правотворчості.

Поняття та стадії правотворчого (законодавчого) процесу. Юридична практика та її роль у правотворчому процесі. Поняття правотворчості та його співвідношення із правоутворенням, нормотворчістю та законотворчістю. Мета та функції правотворчості. Аксиома та принципи правотворчості. Типологія та форми правотворчості. Поняття та стадії правотворчого процесу. Шляхи вдосконалення нормативно-правової бази правової системи. Значення правотворчої діяльності для зміцнення законності та правопорядку, підвищення рівня правової культури, формування правової держави в Україні. Стандарти правотворчої процедури. Тенденції розвитку та вдосконалення правотворчості в Україні.

Тема 3. Юридична техніка нормотворчості.

Поняття та види нормотворчості. Ознаки нормотворчості. Нормотворчість: функції та принципи. Стадії створення нормативно-правових актів. Суб'єкти нормотворчості. Нормотворча техніка як вид юридичної техніки. Загальна характеристика правотворчої, правореалізаційної та інтерпретаційної техніки. Загальна та галузева юридична техніка. Техніка документального вираження змісту нормативно-правових актів. Внесення змін до нормативно-правових актів. Правотворчий моніторинг. Проектування та планування нормотворчої діяльності. Значення юридичної техніки для формування правової держави, зміцнення законності і правопорядку, підвищення рівня професійної культури юриста. Структура юридичної техніки. Співвідношення понять «юридична техніка», «юридична тактика» і «юридична технологія». Функції юридичної техніки. Принципи юридичної техніки. Основні вимоги до юридичної техніки.

Тема 4. Система нормативно-правових актів та дія правового акту в часі, просторі, за колом осіб.

Вертикальна (ієрархічна) та горизонтальна (галузева) структури системи нормативно-

правових актів. Набуття та втрата чинності нормативно-правового акта. Напрями дії нормативно-правового акта в часі. Дія нормативно-правового акту в просторі та за колом осіб.

Тема 5. Правозастосування – особлива форма реалізації права.

Поняття та ознаки застосування норм права. Форми реалізації норм права. Застосування норм права як специфічна форма його реалізації: поняття, ознаки. Суб'єкти застосування норм права. Підстави застосування норм права. Форми правозастосовної діяльності. Правозастосовний процес. Простий та складний порядок застосування норм права. Стадії застосування норм права. Основні вимоги та ефективність застосування норм права. Гарантії правильного застосування норм права.

Тема 6. Акт застосування права.

Акти застосування норм права: поняття та ознаки. Критерії класифікації та види актів застосування норм права. Вимоги до правозастосовних актів: загальна характеристика. Структура правозастосовного акту: характеристика елементів. Юридична мова окремих видів правозастосовних актів.

Тема 7. Тлумачення правових норм.

Поняття, причини і ознаки тлумачення правових норм. Суб'єкти тлумачення норм права в Україні. Способи тлумачення. Інтерпретаційні акти: ознаки, види і структура. Ознаки і особливості норм права, які викликають необхідність тлумачення. Поняття тлумачення правових норм. З'ясування та роз'яснення норм права. Огляд поглядів на поняття та значення терміну «тлумачення права». Об'єкт і предмет тлумачення. Суб'єктивний характер тлумачення права. Система суб'єктів тлумачення України. Індивідуальні суб'єкти. Комплексні суб'єкти. Суб'єкти офіційного тлумачення норм права в Україні. Верховна Рада України. Конституційний Суд України. Офіційне автентичне тлумачення, його особливості. Поділ офіційного тлумачення на правотворче та правозастосовне. Спосіб тлумачення норм права: поняття і ознаки. Класифікація способів тлумачення норм права. Оволодіння способами тлумачення норм права та особливості його використання у практичній діяльності юриста. Історичний спосіб тлумачення норм права: поняття і сутність. Конкретно-соціологічне тлумачення норм права. Телеологічний (цільовий) спосіб тлумачення норм права: поняття і сутність. Особливості використання телеологічного способу тлумачення норм права. Динамічне тлумачення і його значення. Юридичні ознаки актів тлумачення норм права. Дія інтерпретаційних актів. Структура акту тлумачення норм права.

Тема 8. Сутність правової аргументації.

Поняття правової аргументації: основні підходи. Основні аспекти правової аргументації: фактологічний, риторичний, аксіологічний, етичний, логічний. Співвідношення понять «правова аргументація», правові докази, правове обґрунтування, докази, достовірність, критика. Суть та основні ознаки правової аргументації. Суб'єкти, об'єкти та результати правової аргументації.

Право в умовах глобалізації

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Курс (рік) навчання	1
Семестр	Осінній/Весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська

Передумови для вивчення дисципліни	немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра теорії та історії держави і права
Інформаційне забезпечення	Екран, мультимедійний проектор. Засоби онлайн навчання: Система електронного навчання Moodle, https://moodle.uzhnu.edu.ua/ , електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ».
Форма проведення занять	Лекції, семінарські заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основні концепції та форми глобалізації в сучасному світі, поняття правової глобалізації та методологію її дослідження; - форми та способи правової глобалізації перспективи розвитку права в цілому та правових систем сучасності зокрема; - еволюцію сутності прав людини та їх змісту в цивілізаційному процесі; - основні тенденції розвитку прав людини за умов сучасної глобалізації. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - критично оцінювати шляхи впливу глобалізації на правовий прогрес, співвідношення процесів глобалізації та зближення національних правових систем, правових культур суспільства, створення єдиних правових стандартів у вигляді прав і свобод людини; - здійснювати компаративний аналіз зарубіжного досвіду (в т.ч. країн ЄС) нормотворення та правозастосування у вирішенні теоретичних та практичних проблем правової науки з урахуванням особливостей правової глобалізації; - обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, надати розгорнуту юридичну аргументацію; - доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.
Форма семестрового контролю	Залік

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Право в умовах глобалізації**» є формування у студентів, як майбутніх висококваліфікованих спеціалістів, на основі сучасних досягнень правової науки необхідного базису знань про природу і зміст явища сучасної глобалізації, основні напрямки її впливу на розвиток права та наслідки, які вона справляє для найбільших сучасних правових систем.

Тема 1. Окремі аспекти сутності глобалізації та її впливу на зміст державно-правової матерії

Дана тема передбачає вивчення поняття, природи і змісту явища глобалізації, інтеграції та уніфікації ідей, принципів, зав'язків як прояв глобалізації. Розглядаються аспекти глобалізації, системність, динамізм та багатовекторність глобальних процесів. Наголошується на підходах до оцінки явища глобалізації, глобалізму як історичному феномені, феномені кінця 20 століття та сучасності та феномені сучасності. Вивчаються здобутки та загрози глобалізації. Зміна сутності держави і форм права за умов глобалізації. Взаємодія національних та наднаціональних правових систем. Посилення інтегративних властивостей правових систем. Формування регіональних та глобальних правових систем, їх нормативна та інституційна сторони. Трансформаційні процеси в системі права та системі законодавства.

Тема 2. Основні напрямки дії глобалізації на розвиток права

У другій темі запропоновано вивчення глобалізації як стимулятора, прискорювача і оновлювача процесів універсалізації права. Особливості дії глобалізації на право. Різносторонність і системність дії. Фундаментальний (радикальний) характер впливу на право. Різноманітність шляхів і форм впливу на право. Пряма і опосередкована дія глобалізації на національне та міжнародне право. Основні напрямки та форми впливу процесу глобалізації на право. Дія глобалізації на характер відносин національних правових систем. Зближення національних правових систем. Зміна напрямку розвитку національних правових систем з питань внутрішнього правопорядку на питання регіонального та глобального правопорядку. Дія глобалізації на зміст права. Дія глобалізації на форми права на глобальному, регіональному та національному рівнях.

Тема 3. Романо-германська і англосаксонська правові системи: загальне і особливе, напрями зближення та форми конвергенції

Забезпечення фундаментальних цінностей як загальне в англосаксонській та романо-германській правових системах. Подібність основ англосаксонського та романо-германського права. Особливість романо-германської та англосаксонської правових систем. Романо-германська та англосаксонська системи права як найбільш чутливі до глобалізації. Право Європейського Союзу як прояв зближення романо-германської та англосаксонської правових систем. Підходи до оцінки напрямків розвитку романо-германської та англосаксонської правових систем: конвергенція, дивергенція. Первинні фактори зближення (конвергенції): демократія, значна подібність загальної та правової культур, подібність та взаємозв'язок між собою недержавних інститутів, що впливають на розвиток права. Первинні фактори, які перешкоджають зближенню (дивергенція): історичні та національні традиції, звичаї. Прояви зближення: європеїзація загального права Великобританії через джерела права Європейського Союзу та кодифікацію національного законодавства.

Тема 4. Основні форми конвергенції романо-германської та англосаксонської правових систем

Конвергенція та гармонізація форм (джерел) романо-германського та англосаксонського права в ЄС. Європеїзація правової сфери та поступове витіснення із права Європейського Союзу джерел національного права. Становлення судового прецеденту як джерела англосаксонського та романо-германського права в ЄС. Посилення подібності структури і змісту романо-германської та англосаксонської правових систем. Розширення старих і поява нових галузей, підгалузей, інститутів права: корпоративне, інформаційне, інтернет-право. Універсалізація і розширення сфери застосування загальних принципів побудови і функціонування правових систем: принцип пріоритету права ЄС над національним правом; принцип суворой відповідності «первинному праву» ЄС «вторинного права» ЄС.

Тема 5. Еволюція сутності прав людини та їх змісту в цивілізаційному процесі

Історичний характер прав людини. Шляхи дії позитивного права на природне право. Законодавче закріплення природного права. Розширення і поглиблення взаємодії природного та позитивного права у міру розвитку суспільства та держави. Глобалізація та поява третього покоління прав і свобод у другій половині 20 ст.: колективні – регіональні та планетарні права і свободи. Дія наднаціональних, глобальних факторів на права людини за умов сучасної глобалізації. Зміни в механізмах забезпечення та захисту прав людини: наднаціональні інституції, недержавні організації і установи.

Тема 6. Основні тенденції розвитку прав людини на сучасному етапі

Співвідношення прав і свобод людини та рівності носіїв цих прав за умов глобалізації. Сучасне національне та наднаціональне середовище як визначальний чинник характеру і тенденцій розвитку прав людини. Тенденція інтернаціоналізації прав людини. Визнання ціннісного характеру прав людини на національному та наднаціональному рівнях. Основні міжнародно-правові акти, що стосуються прав людини. Тенденція регіоналізації прав людини. Тенденція поступового витіснення національної держави із сфери захисту прав людини. Забезпеченні сучасних стандартів прав людини. Порушення прав людини як делікт наднаціонального порядку.

Методика викладання у закладах вищої освіти (юридична педагогіка)

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Курс (рік) навчання	1
Семестр	Осінній/Весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	Філософія права, соціологія права, юридична деонтологія
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра теорії та історії держави і права
Інформаційне забезпечення	Екран, мультимедійний проектор. Засоби онлайн навчання: Система електронного навчання Moodle, https://moodle.uzhnu.edu.ua/ , електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ».
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття

<p>Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):</p>	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - критерії відбору, принципи структурування змісту навчального курсу у закладах вищої освіти; - міжпредметні зв'язки методики викладання із іншими дисциплінами; - сучасні інтерактивні методи навчання студентів; - форми організації навчання студентів; - норми, критерії оцінювання знань, умінь студентів; - специфіку застосування новітніх освітніх технологій у закладах вищої освіти; - особливості організаторської, координаційної та управлінської діяльності у закладах вищої освіти; - психологічні особистісні якості викладача закладу вищої освіти, професійні вимоги до нього. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізувати та впроваджувати у власну професійну діяльність теоретично обґрунтовані положення найсучаснішого педагогічного досвіду; - застосувати методи, прийоми організації навчально-пізнавальної діяльності студентів (бесіди, діалоги, дискусії, мозкові атаки, сюжетно-рольової ігри, роботи в групах тощо); - планувати структуру, зміст, процес організації лекції, практично-семінарського заняття; - укладати лекційні тексти за передбачуваною схемою, планом; - творчо проводити семінарські, практичні заняття; - добирати оптимальні форми та методи педагогічної діяльності; - застосовувати сучасні освітні технології; - забезпечувати виконання розвиваючої, координуючої, управлінської функції викладача у закладі вищої освіти; - здійснювати саморозвиток, самоосвіту, самовиховання, самоорганізацію.
<p>Форма семестрового контролю</p>	<p>Залік</p>

Короткий зміст дисципліни (перелік тем):

Метою дисципліни «Методика викладання у закладах вищої освіти (юридична педагогіка)» є надання слухачам магістратури цілісної і логічно-последовної системи знань про дидактику підготовки кадрів вищої кваліфікації, розкриття концепції, основних теорій, методики і методології викладання навчальних дисциплін у закладах вищої освіти.

Тема 1. Поняття, значення та концептуальні підходи методики викладання у закладах вищої освіти.

Поняття та предмет методики викладання у закладах вищої освіти. Функції та завдання методики викладання у закладах вищої освіти. Категорії, теорії та концепції юридичної педагогіки. Освіта як багатоаспектний суспільний компонент.

Тема 2. Система та особливості закладів вищої освіти.

Поняття та система закладів вищої освіти. Концептуальні напрями розвитку закладів вищої освіти в Україні. Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти. Особливості вищої освіти у країнах Європи, Азії та США.

Тема 3. Науково педагогічний працівник як суб'єкт навчально-виховного процесу закладу вищої освіти.

Правові основи діяльності науково-педагогічних працівників. Права та обов'язки науково-педагогічних працівників. Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників. Педагогічний професіоналізм викладача закладу вищої освіти. Психолого-педагогічні вимоги до викладача закладу вищої освіти. Психологічні особливості професійних деформацій в педагогічній діяльності.

Тема 4. Організація процесу навчання у закладах вищої освіти.

Форми, види і засоби навчання у закладах вищої освіти. Методи навчання. Дидактичні вимоги до вибору методів навчання. Аудиторна роботи зі студентами. Професійна діяльність педагога в організації навчально-виховного процесу у закладі вищої освіти. Роль кафедри в управлінні навчальним процесом. Створення навчально-методичного комплексу з дисципліни.

Тема 5. Лекція у закладі вищої освіти: методика підготовки та читання.

Роль і значення академічної лекції. Загальні та спеціальні вимоги до лекцій: особливості її підготовки та проведення. Види та структура лекцій. Методика і техніка читання лекції. Критерії оцінювання лекторської майстерності. Прийоми активізації процесу сприйняття студентами лекцій.

Тема 6. Особливості організації та проведення семінарів (практичних), індивідуальних занять, консультацій і колоквиумів. Педагогічний контроль.

Поняття та види семінарських (практичних) занять, вимоги до їх організації та проведення. Дидактичні особливості проведення індивідуальних занять, консультацій та колоквиумів. Завдання, функції і види педагогічного контролю. Критерії оцінювання знань студентів на заліку та іспиті.

Тема 7. Самостійна навчальна робота студентів та дистанційне навчання в системі закладів вищої освіти.

Сутність, значення і основні завдання самостійної роботи студентів. Види та форми самостійних робіт. Вимоги до організації самостійної роботи. Мотивація студентів до самостійної роботи. Мета і завдання практичної підготовки студентів. Види практик, особливості їх проведення. Сутність, мотиви і принципи організації дистанційного навчання. Умови ефективності дистанційного навчання.

Тема 8. Система організації науково-дослідної роботи.

Сутність і значення науково-дослідницької роботи студентів. Форми й види науково-дослідної роботи студентів. Методи організації науково-дослідної роботи студентів. Вимоги до виконання курсових, дипломних і магістерських робіт. Організація навчальної і науково-дослідницької роботи аспірантів. Докторантура як вища форма підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів.

Теорія верховенства права

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Курс (рік) навчання	1
Семестр	Осінній/Весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС

Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	Теорія держави і права, Конституційне право, Права людини
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра теорії та історії держави і права
Інформаційне забезпечення	Екран, мультимедійний проектор. Засоби онлайн навчання: Система електронного навчання Moodle, https://moodle.uzhnu.edu.ua/ , електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ».
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Історичні витоки і філософські основи принципу верховенства права; - Ключові підходи до розуміння верховенства права (англійська та німецька концепції); - Модель Венеційської комісії та Доповідь від 2011 року; - Юридичне закріплення принципу у конституціях європейських держав; - Практику ЄСПЛ та Суду ЄС щодо тлумачення та застосування принципу верховенства права; - Національну судову практику у сфері забезпечення принципу верховенства права. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Визначати елементи верховенства права у конкретних нормативних актах; - Аналізувати рішення національних і міжнародних судів у контексті дотримання принципу верховенства права; - Виявляти порушення принципу верховенства права у правозастосовній практиці; - Оцінювати законопроекти, реформи та судові рішення з погляду правової держави; - Застосовувати елементи верховенства права до реальних справ.
Форма семестрового контролю	Залік

Короткий зміст дисципліни (перелік тем):

Мета курсу: сформувати у студентів цілісне уявлення про принцип верховенства права як базову засаду демократичної правової держави, розкрити його історичний контекст, теоретичні моделі та способи правозастосування у правопорядках, як національних, так і наднаціональних, а також застосовувати цей принцип при аналізі конституційних норм, судової практики, законодавчих актів.

Тема 1. Поняття та генезис принципу верховенства права.

Поняття та сутність принципу верховенства права. Концепції розвитку та виникнення верховенства права. Англійська концепція «панування права» та німецька концепція «правової держави».

Тема 2. Модель Венеційської комісії.

Інтегральне розуміння верховенства права – правової держави. Доповідь Венеціанської комісії від 2011 року: - законність;- правова визначеність; - заборона свавілля;- доступ до правосуддя; - дотримання прав людини; - рівність перед законом.

Тема 3. Верховенство права у правопорядках держав Європи.

Порівняльний аналіз закріплення принципу у Конституціях Франції, Німеччини, Італії, Польщі, України. Конституційні інтерпретації та практика застосування.

Тема 4. Європейський суд з прав людини та верховенство права.

Принцип верховенства права у рішеннях Європейського суду з прав людини. Суд у державі, заснований на верховенстві права. Стаття 6 ЄКПЛ.

Тема 5. Суд Європейського Союзу і захист правової держави у межах ЄС.

Примат права ЄС та межі втручання у національні юрисдикції. Санкції проти країн, що порушують принцип верховенства права.

Тема 6. Конституційні суди як гаранті верховенства права.

Роль органів конституційної юрисдикції у тлумаченні та захисті принципу верховенства права. Верховенство права як метод конституційного контролю.

Тема 7. Принцип верховенства права в Україні.

Конституційне закріплення принципу верховенства права (правової держави). Офіційне тлумачення КСУ. Проблемні питання та виклики для реалізації принципу верховенства права. Верховенство права у воєнний час.

Державно - правовий статус Закарпаття

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Курс (рік) навчання	1
Семестр	Осінній/Весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	Історія держави і права України
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра теорії та історії держави і права
Інформаційне забезпечення	Екран, мультимедійний проектор. Засоби онлайн навчання: Система електронного навчання Moodle, https://moodle.uzhnu.edu.ua/ , електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ».
Форма проведення занять	Лекції та семінари
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати : - сутність, зміст і специфіку основних юридичних категорій наукової дисципліни, що вивчається; - історію виникнення та основні етапи розвитку державних традицій на території Закарпатського регіону;

	<p>- зміст та характеристика державотворчих процесів на території краю;</p> <p>- порівняльні особливості державно-правового статусу Закарпаття з країнами Центральної Європи та іншими Українськими територіями.</p> <p>вміти:</p> <p>- застосовувати набуті знання з курсу «Державно-правовий статус Закарпаття» у дослідженні наукових державно-правових проблем, робити із цих досліджень науково обґрунтовані правові висновки і узагальнення, вміло використовувати їх у власній професійній діяльності;</p> <p>- з'ясувати сутність, особливості та еволюцію розвитку держави, її правової системи, протиріччя і способи їх вирішення в ході складного соціального розвитку;</p> <p>- опираючись на гуманістичний зміст науки, що вивчається, реалізовувати на практиці основні положення її теоретичних положень по формуванню духовного потенціалу нашого суспільства, створення обґрунтованої та оптимальної суспільно-правової системи України.</p>
Форма семестрового контролю	Залік

Короткий зміст дисципліни (перелік тем):

Метою вивчення навчальної дисципліни «Державно-правовий статус Закарпаття» є оволодіння здобувачами освіти знань базових історично-правових категорій, які розкривають природу державотворчих та правотворчих процесів, закономірностей та особливостей розвитку Закарпаття у контексті розвитку Української державності.

Тема 1. «Державно-правовий статус Закарпаття» як навчальна дисципліна

Державно-правовий статус Закарпаття як об'єкт вивчення. Предмет дослідження. Методи дослідження та завдання дисципліни. Періодизація державно-правової історії Закарпаття. Джерела та література вивчення навчального курсу.

Тема 2. Зародження державного устрою на Закарпатті

Розселення слов'янських племен та формування засад державності. Прихід угорських племен і становлення феодалних відносин. Взаємовідносини Карпатських русинів з Київською Руссю. Федір Корятович і Закарпаття. Особливості системи державного управління і системи права. Народні виступи проти феодалного і національно-релігійного гніту та їх вплив на посилення державного контролю.

Тема 3. Закарпаття у XVI - першій половині XIX століття.

Правове становище Закарпаття у XVI-першій половині XVII століття. Реформація на Закарпатті. Ужгородська унія та її вплив на державно-правовий статус регіону. Становище краю після встановлення влади Габсбургів і участь закарпатців у визвольній війні угорського народу 1703-1711 років. Закарпаття у першій половині XVIII ст. Реформи Марії Терезії та їх вплив на Карпатські території.

Тема 4. Закарпаття у XIX- початку XX століття.

Криза феодално-кріпосницької системи і розвиток капіталістичних державних відносин

(кінець XVIII – перша половина XIX ст.). Боротьба проти соціального та національно-політичного гніту (перша половина XIX ст.). Закарпаття під час революції 1848 – 1849 років. Політичне становище у Закарпатті у другій половині XIX–на початку XX ст. Суспільний і державний лад Австро-Угорської імперії. Основні засади законодавства. Становище Угорської Русі напередодні Першої світової війни. Становище у регіоні після жовтневого перевороту 1917 р. у Росії.

Тема 5. Проблеми статусу Підкарпатської Русі між двома світовими війнами (1918-1939 рр.).

Входження Підкарпатської Русі до складу Чехословацької республіки. Підкарпатська Русь в державній системі ЧСР. Діяльність автономних урядів на Закарпатті. Особливості основних галузей права. Розвиток державно-політичних подій в регіоні на початку 1939 року. Проголошення Карпатської України, спроби формування основних засад державності.

Тема 6. Правовий статус Закарпаття у складі Угорщини (1939-1944 рр.).

Окупація Карпатської України і запровадження регентського комісаріату Підкарпатської території. Парламентська діяльність угорських депутатів та Підкарпатські проблеми у раді міністрів Угорщини. Державно-правова діяльність уряду Карпатської України в екзилі. Визволення Закарпаття з-під угорської окупації.

Тема 7. Формування політико-правових засад Закарпатської України (1944-1945 рр.)

Спроба легітимізації Закарпатської України. З'їзд Народних Комітетів. Органи управління Закарпатської України. Формування правоохоронної та судової систем. Система законодавства Закарпатської України.

Тема 8. Механізм приєднання Закарпаття до УРСР

Політико-правові передумови Радянсько-Чехословацького договору 1945 року. Договір між Чехословацькою республікою та СРСР від 29 червня 1945 року. Реорганізація органів державної влади. Утворення Закарпатської області. Державно-правові наслідки возз'єднання Закарпатської України з УРСР.

Тема 9. Закарпатська область у складі Української РСР

Закарпаття у перше повоєнне десятиріччя (1945 – 1955) Соціально-політичне становище у регіоні після визволення. Впровадження радянської правової системи управління. Закарпаття у другій половині 50-х - першій половині 60-х років XX ст. XX з'їзд КПРС та демократизація суспільно-політичного життя. Закарпаття у період наростання кризових явищ (друга половина 60-х - перша половина 80-х років XX ст.) Деформації у суспільно-політичному житті у часи керівництва СРСР Л. Брежневим (1964 – 1982).

Тема 10 Державно-правовий розвиток Закарпаття після проголошення незалежності України

Закарпаття у роки перебудови. Курс на оновлення суспільства. Труднощі перебудови. Проголошення незалежності України. Суспільно-політичне життя області. Політичне, соціальне і правове становище краю у складі суверенної України. Проблеми державного статусу Закарпаття на початку XXI століття.

Правова аргументація

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Курс (рік) навчання	1
Семестр	Осінній/Весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС

Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра теорії та історії держави і права
Інформаційне забезпечення	Екран, мультимедійний проектор. Засоби онлайн навчання: Система електронного навчання Moodle, https://moodle.uzhnu.edu.ua/ , електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ».
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - загальноприйняті правила культурного спілкування, основні форми сприйняття інформації з метою правильного визначення мети своєї професійної діяльності та способів їх здійснення; - розуміти специфіку ділового спілкування; особливості етикету юриста, його основні норми та функції; - розбиратися у видах правової аргументації та критеріях їх класифікації; <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізувати і вирішувати в теорії та на практиці традиційні та нестандартні конкретні задачі та ситуації; - виявляти, розрізняти та використовувати усі види аргументації та аргументів у мові; виявляти логічні помилки у дискусіях; - визначати вимоги до аргументованого правового акту чи рішення суду; - наводити обґрунтовані аргументи; - володіти основами мовної поведінки у судових дебатах; - застосовувати моральні норми та правила поведінки у конкретних ситуаціях ділового спілкування; - застосовувати навички роботи з інформацією (її сприйняття узагальнення тощо).
Форма семестрового контролю	Залік

Короткий зміст дисципліни (перелік тем):

Метою правової аргументації як навчальної дисципліни є формування у студентів системного уявлення про природу, зміст і функції правової аргументації як важливого елементу правозастосовної та правотворчої діяльності; а також спрямована на розвиток навичок логічного, обґрунтованого та переконливого доведення правових позицій у процесі прийняття юридичних рішень.

Тема 1. Сучасні теорії правової аргументації

Поняття правової аргументації: міждисциплінарний характер. Мета, функції та значення аргументації в юридичній практиці. Основні напрями сучасної теорії правової аргументації.

Школи і підходи до правової аргументації: аналітична, риторична, діалектична. Теорії Алекса, Перельмана, Дворкіна, Мак Корміка — порівняльна характеристика. Інституційний і процедурний аспекти правової аргументації. Зв'язок правової аргументації з принципами верховенства права, справедливості та законності.

Тема 2. Історичний розвиток теорії правової аргументації

Витоки правової аргументації в античній філософії (Арістотель, Цицерон). Схоластика та середньовічні концепції юридичного обґрунтування. Аргументація в рамках природного та позитивного права (XVII–XIX ст.). Формування сучасної юридичної логіки в XX столітті. Розвиток теорії аргументації в англосаксонській та романо-германській правових системах. Правова аргументація в радянській та пострадянській правовій науці. Вплив європейської інтеграції та рішень ЄСПЛ на розвиток теорії правової аргументації.

Тема 3. Види аргументів. Логічний аналіз правових аргументів

Класифікація аргументів: логічні, етичні, емоційні, правові. Аргументи «від тексту», «від наміру законодавця», «від прецеденту», «від аналогії». Структура юридичного аргументу: теза, підстава, висновок. Основи формальної логіки в аналізі правових аргументів. Аргументи як частина судових промов та судових актів. Види логічних помилок у правових аргументах. Критерії оцінювання юридичних аргументів: коректність, доказовість, доречність.

Тема 4. Юридична мова

Поняття юридичної мови: співвідношення з мовою права та правничою мовою. Особливості юридичної лексики, термінології, стилістики. Роль юридичної мови у формулюванні норм права. Мова закону як інструмент правового регулювання. Мовна чіткість і точність як умова ефективної аргументації. Проблеми неоднозначного тлумачення правових текстів. Стандарти правничої комунікації в Україні та ЄС.

Тема 5. Юридична техніка нормотворчості

Поняття юридичної техніки та її значення. Структурні елементи правових норм та нормативно-правових актів. Принципи юридичної техніки: системність, чіткість, логічність, доступність. Вимоги до формулювання гіпотези, диспозиції, санкції. Техніко-юридичні засоби уникнення колізій і прогалін. Помилки нормотворчості: надмірна складність, суперечності, термінологічна нечіткість. Юридична техніка як основа переконливої правової аргументації.

Тема 6. Докази як основний вид даних правової аргументації

Поняття доказу в юридичному контексті. Класифікація доказів: письмові, речові, свідчення, експертизи. Відмінність між доказами, припущеннями та аргументами. Вимоги до доказів: допустимість, достовірність, належність. Судова практика використання доказів як аргументів. Стандарти доказування в різних галузях права. Маніпуляція доказами: проблема фальсифікацій та упередженості.

Тема 7. Методи правової аргументації

Поняття та загальна характеристика методів аргументації. Логічний метод: дедукція, індукція, аналогія. Системний підхід до аргументації. Історико-правовий метод. Телеологічна та функціональна аргументація. Аргументація на основі прецеденту або судової практики. Комплексне використання методів у юридичній діяльності.

Тема 8. Роль юридичної аргументації у правовому регулюванні

Юридична аргументація як інструмент впливу на правову поведінку. Значення аргументації в процесі правотворення. Аргументація при прийнятті правозастосовних рішень. Аргументування в адміністративному процесі. Судова аргументація як засіб обґрунтування справедливості. Аргументація при розв'язанні колізій норм права. Значення юридичної аргументації для ефективного правового регулювання.

Тема 9. Науково-теоретична аргументація у правознавстві

Аргументація як основа наукової діяльності в праві. Види наукової аргументації:

емпірична, теоретична, нормативна. Формулювання гіпотез і їх обґрунтування в юридичних дослідженнях. Верифікація та фальсифікація правових теорій. Аргументація в юридичних публікаціях: тези, посилання, цитати. Взаємодія наукової та практичної аргументації. Академічна добросовісність і проблема псевдонаукових аргументів у праві.

Права людини в умовах особливого правового режиму

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Курс (рік) навчання	1
Семестр	Осінній/Весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра теорії та історії держави і права
Інформаційне забезпечення	Екран, мультимедійний проектор. Засоби онлайн навчання: Система електронного навчання Moodle, https://moodle.uzhnu.edu.ua/ , електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ».
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: <ul style="list-style-type: none"> - здійснювати пошук інформації з різноманітних джерел з метою встановлення всіх обставин аналізованої проблеми; - основні положення та поняття щодо прав людини в умовах особливого правового режиму; - проблемні питання правозастосовчої діяльності; Уміти: <ul style="list-style-type: none"> - давати оцінку правомірності заходам, які вживає держава в умовах особливого правового режиму, зокрема пандемії; - чітко обґрунтовувати власну позицію щодо проблематики прав людини в умовах особливого правового режиму; - формулювати власні висновки щодо особливостей та обмежень прав людини в умовах особливого правового режиму на основі аналізу правових норм; - працювати з матеріалами судової практики; - аналізувати правові ситуації, формулювати відповідні висновки практичного характеру; - аналізувати першоджерела та вторинні джерела інформації; - правильно застосовувати свої знання в юридичній практиці.
Форма семестрового контролю	Залік

Короткий зміст дисципліни (перелік тем):

Метою основ прав людини в умовах особливого правового режиму як навчальної дисципліни є формування у здобувачів освіти цілісного уявлення про механізми захисту прав

людини під час дії особливих правових режимів, а також в розвитку навичок аналізу та практичного застосування відповідних норм права.

Тема 1. Права людини: поняття та ознаки

Права людини є фундаментальними правами та свободами, що належать кожній особі від народження. Вони включають громадянські, політичні, економічні, соціальні та культурні права. Основні ознаки прав людини - це їх універсальність, неподільність та рівність, що означає, що всі люди мають право на рівне використання цих прав без дискримінації. Ці права закріплені в міжнародних документах, таких як Загальна декларація прав людини, та в національних конституціях.

Тема 2. Поняття особливого правового режиму

Особливий правовий режим встановлюється у випадках, коли звичайні правові механізми є недостатніми для захисту національної безпеки чи громадського порядку. Такий режим може включати воєнний стан, надзвичайний стан або стан пандемії. Введення особливого правового режиму дозволяє державі тимчасово обмежувати деякі права та свободи громадян для забезпечення стабільності та безпеки. Кожен тип режиму має свої специфічні підстави та процедури введення.

Тема 3. Поняття воєнного та надзвичайного стану: особливості

Воєнний стан вводиться у разі зовнішньої агресії або загрози нападу на країну і передбачає мобілізацію військових та ресурсів для захисту держави. Надзвичайний стан, навпаки, вводиться у разі серйозних внутрішніх загроз, таких як масові заворушення, природні катастрофи або пандемії. Основні відмінності між цими режимами полягають у масштабі обмежень прав громадян та залученні військових сил.

Тема 4. Поняття пандемії

Пандемія – це поширення нової інфекційної хвороби, яка охоплює великі території та вражає значну кількість людей у всьому світі. Вона відрізняється від епідемії своїм глобальним характером. Прикладами пандемій є грип 1918 року (іспанка), пандемія ВІЛ/СНІД та COVID-19. Пандемії мають серйозні наслідки для здоров'я населення, економіки та соціальної стабільності.

Тема 5. Основні джерела та аргументи на користь обов'язкової вакцинації

Обов'язкова вакцинація базується на міжнародних та національних правових актах, які регулюють охорону здоров'я. Аргументи на користь вакцинації включають захист громадського здоров'я, колективний імунітет та запобігання поширенню небезпечних хвороб. Приклади успішної вакцинації включають ліквідацію віспи та контроль над поліомієлітом. Вакцинація є ефективним способом захисту населення від інфекційних захворювань.

Тема 6. Обмеження здійснення прав людини в умовах особливого правового режиму

Обмеження прав людини можливі в умовах, коли це необхідно для захисту національної безпеки, громадського порядку або здоров'я населення. Законодавчо визначені підстави та межі таких обмежень, щоб запобігти зловживанням владою. Прикладами обмежень є карантинні заходи, комендантська година, та обмеження на зібрання. Важливо, щоб такі обмеження були пропорційними та тимчасовими.

Тема 7. Втручання до прав людини. Тест на пропорційність державного втручання

Втручання до прав людини має відповідати критеріям необхідності та пропорційності. Тест на пропорційність включає перевірку легітимної мети втручання, наявності менш обмежувальних засобів та баланс між досягненням мети та обмеженням прав. Цей тест використовується судами для оцінки законності державних дій. Приклади тесту на пропорційність зустрічаються у практиці Європейського суду з прав людини.

Тема 8. «Необхідно у демократичному суспільстві»

Принцип «необхідно у демократичному суспільстві» вимагає, щоб обмеження прав

людини були виправданими та відповідали потребам суспільства. Цей принцип включає аналіз законності, необхідності та пропорційності обмежень. Європейський суд з прав людини часто застосовує цей принцип у своїх рішеннях, забезпечуючи баланс між індивідуальними правами та суспільними інтересами. Прикладом є обмеження свободи слова для захисту національної безпеки.

Тема 9. Методи впровадження вакцинації у країнах Європи

Європейські країни застосовують різні підходи до впровадження вакцинації, включаючи обов'язкові та добровільні програми. Деякі країни, такі як Італія та Франція, ввели обов'язкову вакцинацію для дітей. Інші країни, як Німеччина, заохочують вакцинацію через інформаційні кампанії та економічні стимули. Ефективність різних методів залежить від рівня довіри населення до системи охорони здоров'я та культурних особливостей.

Тема 10. Особливості впровадження правового режиму протидії COVID-19 в Україні

Україна запровадила низку законодавчих та адміністративних заходів для протидії COVID-19, включаючи карантинні обмеження, обов'язкове носіння масок та соціальне дистанціювання. Було прийнято спеціальні закони та постанови уряду для регулювання цих заходів. Проте, ефективність впроваджених заходів зіткнулася з викликами, такими як недостатня медична інфраструктура та недовіра частини населення. Аналіз цих заходів дозволяє зрозуміти сильні та слабкі сторони правового режиму в умовах пандемії.

Основи конфліктології

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Курс (рік) навчання	1
Семестр	Осінній/Весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра теорії та історії держави і права
Інформаційне забезпечення	Екран, мультимедійний проектор. Засоби онлайн навчання: Система електронного навчання Moodle, https://moodle.uzhnu.edu.ua/ , електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ».
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен: знати: <ul style="list-style-type: none"> • методологічні засади юридичної конфліктології; • характеристику юридичного конфлікту як соціального феномена; • класифікацію юридичних конфліктів; • структуру юридичних конфліктів; • динаміку юридичних конфліктів;

	<ul style="list-style-type: none"> • сутність, походження та практичну спрямованість теорій розгортання юридичного конфлікту • зміст управління юридичними конфліктами; • форми та механізми врегулювання юридичних конфліктів; • квазіюридичні методи врегулювання юридичних конфліктів; • психологічні особливості поведінки особистості в умовах юридичного конфлікту; • технології ефективного спілкування та раціональної поведінки юриста в конфлікті. • принципи й основні правила ділової і наукової полеміки юристів. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • самостійно вивчати визначений навчальний матеріал; • аналізувати зміст та структуру юридичного конфлікту; • прогнозувати, запобігати, врегульовувати юридичні конфлікти; • використовувати технології ефективного спілкування та раціональної поведінки в конфлікті; • проводити переговори з вирішення юридичних конфліктів та суперечностей; • правильно застосовувати свої знання в юридичній практиці; • застосовувати методики психологічного захисту в конфліктних ситуаціях; • виявляти чинники соціальних конфліктів в трудовому колективі, організації, розробляти конкретні рекомендації щодо управління різними видами конфліктів; • розробляти психопрофілактичні засоби запобігання міжособистісних і міжгрупових конфліктів за рахунок підвищення соціально-психологічної компетентності членів групи; • проводити соціально-психологічні тренінги розвитку комунікативних навичок, умінь аналізувати та розв'язувати конфліктні ситуації; • знати методи урегулювання та розв'язання специфічних конфліктів різних рівнів у діяльності колективів; • вміти вивчати й узагальнювати психологічні, економічні та юридичні проблеми, причини їх виникнення у колективі для надання рекомендації щодо їх розв'язання; • використовувати медіацію в психолого-педагогічній, економічній та юридичній практиці; • вести науковий пошук нових форм і способів локалізації юридичних конфліктів. • вести дискусії на належному рівні;
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • грамотно висловлюватися і аргументовано обґрунтовувати свою точку зору щодо проблем юридичної конфліктології; вільно оперувати поняттями і категоріями юридичної конфліктології; • культурно поводитися у спілкуванні, дотримуватись правил етикету; • виявляти у законодавчій базі ідеї, принципи, світоглядні позиції, які дозволяють регулювати юридичним конфліктом, долати його на різних рівнях професійної взаємодії; • застосовувати знаннєвий та методологічний інструментарій юридичної конфліктології у повсякденній професійній діяльності.
Форма семестрового контролю	Залік

Короткий зміст дисципліни (перелік тем):

Метою основ конфліктології як навчальної дисципліни є розвиток та формування у студентів та слухачів готовності до професійної діяльності; ознайомити здобувачів з основними положеннями загальної теорії юридичної конфліктології, допомогти усвідомити сутність такого соціального феномену як конфлікт та значення конфліктології для майбутньої професії юриста, пізнати специфіку знань та поглядів на конфлікт, дізнатися про найвищі досягнення класичної і сучасної конфліктології, розвиток критичного мислення майбутніх фахівців права, осягнення соціокультурних основ конфлікту й вироблення на цій основі комплексу умінь і навичок професійної діяльності, підвищити методологічну і методичну підготовку майбутніх юристів до дій у конфліктних ситуаціях; засвоїти в повному обсязі навчальну програму, сформувати самостійність як особистісну рису та важливу професійну якість, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність, формування світоглядних орієнтирів та моральних засад діяльності майбутніх юристів у відповідності із високими зразками моралі і права.

Курс має практичне спрямування: він готує студентів до активного практичного застосування отриманих знань і умінь під час проходження практики у різних юридичних установах і організаціях та їх безпосередню підготовку до майбутньої юридичної професійної діяльності.

Тема 1. Конфліктологія як наука та навчальна дисципліна. Конфлікт як соціальний феномен.

Конфліктологія як наука. Об'єкт і предмет конфліктології. Напрями дослідження конфліктології (філософсько-соціальний, організаційно-соціологічний, індивідуально-психологічний). Специфіка науки та методи дослідження конфліктології. Накопичення знань про конфлікти (Стародавній світ, Середньовіччя, епоха Відродження). Становлення конфліктології як науки (Новий час, XIX – початок XX ст.). Сучасні концепції конфліктів (Л. Козер, Р. Дарендорф, К.Боулдінг). Поняття конфлікту та його сутнісні характеристики.

Тема 2. Юридична конфліктологія як наука і навчальна дисципліна. Методологічні засади юридичної конфліктології.

Поняття, сутність і призначення юридичної конфліктології, об'єкт і предмет вивчення. Зв'язок юридичної конфліктології з іншими науками. Ключові проблеми юридичної конфліктології. Функції й завдання юридичної конфліктології. Значення вивчення конфліктології для юриста. Взаємозв'язок юридичної конфліктології з іншими загальнотеоретичними та спеціально-юридичними науками.

Тема 3. Юридичний конфлікт як різновид соціального конфлікту. Поняття й аналітика юридичного конфлікту

Структура юридичного конфлікту і його ключові відмінності від соціального конфлікту. Причини виникнення конфліктів. Теорії механізмів виникнення конфліктів (за формулами «А», «Б», «В»). Конфліктогени та їх класифікація. Динамічна модель юридичного конфлікту. Етапи і фази конфлікту. Циклічність фаз юридичного конфлікту. Співвідношення фаз і етапів конфлікту залежно від можливості його розв'язання. Поводження людей у конфлікті.

Тема 4. Типологія та класифікація юридичних конфліктів. Сфери розгортання юридичних конфліктів.

Основні закономірності та передумови розвитку юридичного конфлікту як соціального явища. Типи конфліктних ситуацій та причини їх виникнення. Внутрішньо-особисті конфлікти та конфлікт інтересів. Міжособистісні конфлікти. Причини міжособистісних конфліктів в юридичній площині. Класифікація міжособистісних юридичних конфліктів. Керування міжособистісними і груповими юридичними конфліктами. Міжгрупові юридичні конфлікти. Основні причини групових юридичних конфліктів. Форми прояву і способи вирішення міжгрупових конфліктів. Особливість динаміки юридичних конфліктів в залежності від правової галузі та специфічної сфери їх розгортання.

Тема 5. Характеристика окремих видів юридичних конфліктів.

Класифікація юридичних конфліктів за різними критеріями. Етапи юридичного конфлікту. Співвідношення фаз і етапів юридичного конфлікту. Причини та динаміка юридичних конфліктів. Джерела, ознаки та напрями розвитку юридичних конфліктів у просторі юридичної комунікації. Структура та динаміка юридичного конфлікту. Формули конфліктів. Типи конфліктогенів. Юридичні конфлікти в міжнародній площині.

Тема 6. Соціально-правові технології попередження юридичних конфліктів. Управління конфліктами.

Принципи і методи управління конфліктами. Структурні методи управління конфліктами. Технології врегулювання конфліктів. Консенсусні технології вирішення конфліктів. Конфліктний медіаторинг.

Тема 7. Теорія та практика вирішення юридичних конфліктів. Юридичні способи розв'язання конфліктів.

Переговори й посередництво у конфліктних ситуаціях. Сутність переговорів та умови їх застосування. Стратегії переговорів: позиційні переговори (на боротьбу) та принципові переговори (на співробітництво). Аналіз етапів переговорного процесу: підготовчий етап (підготовка до початку переговорів; початковий етап (уточнення інтересів і позицій); дискусійний етап (пошук компромісного рішення); завершальний етап (підведення підсумків). Посередництво у конфліктній ситуації. Роль посередника та вимоги до нього. Правила та методи посередника. Процесуальні способи вирішення конфлікту. Судовий процес як спосіб вирішення конфліктних ситуацій.

Тема 8. Окремі аспекти вирішення та попередження юридичних конфліктів

Різноманітність змісту правових конфліктів та різні способи і форм їх розв'язання. Концептуальний аспект розв'язання правових конфліктів. Організаційні і процедурно-процесуальні елементи запобігання юридичних конфліктів. Система юрисдикції, як організаційно-процесуальний елемент вирішення правових конфліктів. Принцип владно-примусового розв'язання правових конфліктів. Система альтернативного розв'язання юридичних конфліктів: компроміс, переговори, посередництво (медіаторство), третейський суд.

Тема 9. Особистість правника (юриста) в умовах конфлікту.

Загальні вимоги до юристів. Типові риси юристів, як прояв високої кваліфікації та

компетентності в питаннях врегулювання юридичних конфліктів. Якості прокурора та його помічника, необхідні для управління юридичними конфліктами. Якості адвоката. Взаємодія адвоката з підзахисним, суддею, слідчим, прокурором. Основні якості юрисконсульта.

Тема 10. Технології ефективного спілкування та раціональної поведінки юриста в конфлікті

Критика у професійній комунікації юриста. Реакція на критику та застосування її у практичній діяльності: особливості та об'єктивні вимоги. Прийоми зменшення негативного впливу критичних зауважень. Конструктивна і деструктивна критика. Особливості маніпулятивної поведінки. Типи маніпуляторів. Способи подолання маніпулятивної поведінки. Сутність керування юридичними конфліктами. Діагностика конфліктів. Найновіші методи регулювання юридичних конфліктів.

Сучасні концепції права

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Курс (рік) навчання	1
Семестр	Весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	Історія вчень про державу і право, Теорія держави і права, Філософія права.
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра теорії та історії держави і права
Інформаційне забезпечення	Екран, мультимедійний проектор. Засоби онлайн навчання: Система електронного навчання Moodle, https://moodle.uzhnu.edu.ua/ , електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ».
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основні концепції і напрямки сучасної теоретико-філософської правової думки, базові ідеї, що лежать у їх теоретичному і філософському підґрунті; - сутність основних проблем сучасних правових концепцій; - базові принципи сучасного правового мислення як орієнтирів для належного здійснення правової діяльності; <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вільно володіти і використовувати понятійно-категоріальний апарат, виходячи з предмету навчальної дисципліни;

	<ul style="list-style-type: none"> - проявляти креативність, виявляти творчий підхід, ініціативу; - формулювати юридичні конструкції і перевіряти їх на предмет адекватності шляхом творчого застосування існуючих та генерування нових правових ідей; - формулювати та викладати правові обґрунтування та висновки, пропозиції, рекомендації; - здійснювати ведення діалогу й аргументування під час наукових дискусій; - всебічно аналізувати державно-правову дійсність із використанням знань, отриманих у рамках навчальної дисципліни; - здійснювати критичний аналіз існуючих правових концепцій та підходів щодо висвітлення та розв'язання сучасних проблем державно-правової дійсності.
Форма семестрового контролю	Залік

Короткий зміст дисципліни (перелік тем):

Метою сучасних концепцій права як навчальної дисципліни є формування у здобувачів освіти цілісного уявлення щодо змісту та значення основних філософсько-правових напрямків як вітчизняної правової думки, так і зарубіжжя.

Тема 1. Неопозитивістські концепції права

Особливості генезису та становлення ідей правового позитивізму. Класичний правовий позитивізм: основні принципи та характерні риси (Дж. Остін, О. Конт, К. Бергбом та ін.). Розуміння права як продукту діяльності держави. Абсолютизація ролі держави. Ототожнення права і закону. Заперечення можливості пізнання сутності права. Ціннісно-нейтральне бачення права. Неопозитивізм: передумови виникнення та методологічне підґрунтя. Нормативізм як напрям юридичного неопозитивізму. Чисте вчення Г. Кельзена. Аналітична юриспруденція як напрям юридичного неопозитивізму. Особливості концепції права Г. Харта.

Тема 2. Сучасні концепції природного права.

Особливості генезису та становлення природно-правового мислення. Класична природно-правова концепція: основні позиції (Г. Гроцій, Ш.-Л. Монтеск'є, Вольтер, Ж. – Ж. Руссо, Дж. Локк та інші). Типологія сучасних концепцій природного права.

Екзистенціально-феноменологічна концепція права (М. Гайдеггер, Е. Фехнер, В. Майхоффер, Г. Кон, Р. Марчич, Г. Коїнг, М. Мюллер, А. Рейнах (Райнах), Е. Гуссерль, Е. Вольф, М.М.Алексєєв). Герменевтична концепція права (М. Гайдеггер, Г. Гадамер, Г. Коїнг, Ю. Хабермас, А. Кауфманн, П. Рікер). Комунікативно-дискурсивна концепція права (К.-О. Апель, Ю. Габермас, О. Хеффе).

Правова концепція Л. Фуллера. Особливості праворозуміння крізь призму поглядів Р. Дворкіна. Онтологічна концепція Р. Марчича. Неотомістські концепції природного права (Ж. Марітен, Ж. Дабен, Й. Месснер, А. Ауер). Неопретестанські концепції природного права (К. Барт, Х. Домбоіс, Ерік Вольф, Ернест Вольф, Ф.Хорст)).

Тема 3. Соціологічна концепція права.

Класична соціологічна концепція права: особливості генезису та концептуальні засади. Соціологічна теорія Р.фон Ієрінга. Концепція боротьби за право. Соціологічна концепція Р.

Паунда. «Інструментальний прагматичний підхід» до вивчення права. Концепція «живого» (вільного) права (Є. Ерліх, Е. Юнг, Е. Фукс). «Вільне правознаходження» у судовій практиці. Правовий реалізм в американській правовій традиції (Дж. Френк, О. Холмс, К.Ллевелін): основні позиції. Французька школа соціології права (Л. Дюгі, М. Оріу, Е. Дюркгейм, Ж.Карбон'є): концептуальні засади.

Тема 4. Психологічна концепція права.

Зв'язок психології і права: онтогносеологічні засади психологізації права. Психологічна концепція права Леона Петражицького. Моральні та правові емоції. Розуміння права як специфічного психічного переживання імперативно-атрибутивного характеру. Філософія фрейдизму та психоаналіз правовідносин. Психоаналіз як одна з філософсько-психологічних концепцій ХХ століття. Вплив психоаналізу на тлумачення права. Основні типи сучасних психологічних концепцій права.

Сучасний розвиток психологічного напрямку в праві. Орієнтація на сферу застосування права і судової правотворчості, їх психологічне обґрунтування. Психологічне розширення джерел права в концепції М. Румпфа. Правовий інстинкт в концепції А. Штурма. Суперечка кодифікаційного та правового почуття у концепції А. Хохе.

Тема 5. Інтегративна концепція права.

Інтегративний напрям у праві: особливості генезису та концептуальні засади. Інтегральна юриспруденція Дж. Холла. Інтегративна юриспруденція як поєднання положень теорій природного права, юридичного позитивізму із соціологічним розумінням. Ідеї інтегрального праворозуміння Г. Бермана. Синтезована юриспруденція, що включає правовий позитивізм, теорію природного права і історичну школу.

Особлива роль історичної юриспруденції у процесі об'єднання правового позитивізму та школи природного права. Інтегральний підхід у поглядах на право Ж.-Л. Бержеля. Розуміння інтегрального підходу до права як соціальної реальності, вимоги часу в умовах глобалізації і перспектив інтеграції правових систем. В. Кравітц та інтегральна концепція права. Системність (системний підхід) як необхідна складова формування інтегральної теорії права, яка поєднує філософські, юридико-соціологічні та теоретико-догматичні знання про право.

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Курс (рік) навчання	1
Семестр	Осінній
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	Теорія держави і права; Конституційне право; Права людини
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра теорії та історії держави і права
Інформаційне забезпечення	Екран, мультимедійний проектор. Засоби онлайн навчання: Система електронного навчання Moodle, https://moodle.uzhnu.edu.ua/ , електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ».
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття, кейс-стаді

<p>Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):</p>	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Структуру та зміст Конвенції 1950 року та Протоколів до неї; - Системні принципи, що впливають із практики ЄСПЛ; - Класичні рішення у справах за статтями Конвенції; - Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин справи. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Аналізувати рішення ЄСПЛ; - Ідентифікувати порушення Конвенції у практиці міжнародних судів; - Застосовувати положення Конвенції у юридичній аргументації; - Визначати позитивні та негативні зобов'язання держави; - Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.
<p>Форма семестрового контролю</p>	<p>Залік</p>

Короткий зміст дисципліни (перелік тем):

Мета курсу: Сформувати у студентів розуміння положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколів до неї, практики її застосування Європейським судом прав людини, а також навчити застосовувати положення Конвенції у національному правозастосуванні та правозахисній діяльності.

Тема 1. Вступ до Конвенції та системи ЄСПЛ.

Конвенція - особливий міжнародний договір про права людини. Конвенція й інші міжнародні договори. Права людини: поняття в глобальному світі.

Європейський суд з прав людини. Юрисдикція суду. Структура ЄСПЛ (палати і Велика палата).

Тема 2. Преамбула Конвенції.

Зв'язок Конвенції із Загальною декларацією прав людини. Поняття: верховенство права, залежність миру і справедливості від прав людини, дієва політична демократія, спільне розуміння прав і свобод людини, забезпечення колективного гарантування певних прав

Тема 3. Зміст ст. 1 і ст. 2 Конвенції.

Юрисдикція держави в контексті статті 1 Конвенції. Принципи, встановлені його практикою стосовно презумпції територіальної юрисдикції. «Sargsyan проти Азербайджану» (2015 р.). Обмеження презумпції територіальною юрисдикції внаслідок окупації частини території.

Абсолютний характер права на життя.

Доктрина ефективного розслідування (процесуальний аспект статті 2).

Тема 4. Зміст ст. 3 і ст. 4 Конвенції.

Поняття катування. «Белоусов проти України» (2013 р.). Нелюдське або таке, що принижує гідність поведінки. Нелюдське або таке, що принижує гідність покарання.

Доктрина мінімального ступеня жорстокості. «Буїд проти Бельгії» (2015 р.).

Поняття «підневільного стану», «примусової чи обов'язкової праці». «Ранцев проти Кіпру та Росії» (2010 р.). Поняття «рабство» і «домашнє рабство». «Сільяден проти Франції» (2005

р.).

Тема 5. Зміст ст.5 та ст.6 Конвенції.

Випадки, коли особу може бути позбавлено свободи (п.1 статті 5).

Права заарештованого (п.2 статті 5). Строки ув'язнення. «Del Río Prada проти Іспанії» (2013 р.). «Мейджі проти Сполученого Королівства» (2015 р.).

Поняття суду. Спроможність вирішити «спір щодо прав та обов'язків цивільного характеру». Критерії Ескелінена щодо державних службовців. «Бака проти Угорщини» (2016 р.). «Олександр Волков проти України» (2013 р.). Критерії незалежності і безсторонності суду. Суб'єктивний і об'єктивний тести. «Олюджич проти Хорватії» (2009 р.).

Тема 6. Зміст ст.7, ст.8, ст.9, ст. 10 Конвенції.

Поняття «кримінальне правопорушення». Поняття закону. Поняття «суворіше покарання». «Del Río Prada проти Іспанії» (2013 р.).

Поняття «приватного життя». «С. і Марпер проти Сполученого Королівства» (2008 р.). Поняття «сімейного життя». «Назаренко проти Росії» (2015 р.).

Поняття «релігії», свободи совісті, переконань.

Релігійний одяг. «S.A.S. проти Франції» (2014 р.)

Обсяг свободи вираження поглядів. Обмеження на здійснення свободи вираження поглядів. «Паломо Санчез проти Іспанії» (2011 р.).

Свобода самовираження користувачів «Інтернет» і захист репутації. «Delfi AS проти Естонії» (2015 р.).

Тема 7. Зміст ст.11, ст.12, ст.13, ст.14 Конвенції.

Поняття «мирного зібрання». Поняття свободи об'єднання.

Свобода зібрань і захист демократії. «Петропавлоскіс проти Латвії» (2015 р.).

Завчасне повідомлення про мирне зібрання. «Веренцов проти України» (2013 р.).

Суб'єкти права на шлюб. «Шалк і Кофр проти Австрії» (2010 р.).

Поняття «ефективного засобу правового захисту в національному органі». «Гебремендін проти Франції» (2007 р.).

Зв'язок ст. 14 з іншими статтями. Принцип рівності. Спеціальні категорії: стать, сексуальна орієнтація, національність тощо.

Тема 8. Протокол № 1 до Конвенції.

Право на власність. Право на освіту. Право на вільні вибори.

Тема 9. Структура рішення ЄСПЛ. Обґрунтування.

Загальні вимоги умотивованості рішень у справі. Консультативні висновки ЄСПЛ.

Аргументація з питання факту в рішеннях ЄСПЛ. Аргументація з питання права в рішеннях ЄСПЛ.

Тема 10. Пілотні рішення. Рішення ЄСПЛ щодо України.

Загальне поняття пілотного рішення.

Основні проблеми: а) невиконання судових рішень (стаття 6) «Юрій Миколайович Іванов проти України» (2009 р.); б) жорстоке поводження з особами, які трималися під вартою (стаття 3) «Каверзін проти України» (2012 р.); в) законність тримання під вартою (стаття 5) «Харченко проти України» (2011 р.).

Права людини у цифровому просторі

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Курс (рік) навчання	1
Семестр	Осінній/Весняний
Обсяг дисципліни у	4 кредити ЄКТС

кредитах	
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра теорії та історії держави і права
Інформаційне забезпечення	Екран, мультимедійний проектор. Засоби онлайн навчання: Система електронного навчання Moodle, https://moodle.uzhnu.edu.ua/ , електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ».
Форма проведення занять	Лекції, семінарські заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основні поняття та категорій правової науки, міжнародного та національного законодавства у сфері цифрових технологій; - основи міжнародних і національних стандартів захисту прав людини у цифровому середовищі. - правові аспекти захисту персональних даних, цифрової приватності, свободи вираження в інтернеті. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ідентифікувати та аналізувати порушення прав людини у цифровому просторі; - застосовувати правові інструменти для захисту цифрових прав на національному та міжнародному рівні; - оцінювати правові ризики використання новітніх технологій; - аналізувати судову практику з питань цифрових прав; - знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різноманітних джерел; - використовувати інформаційно-комунікативні технології; - діяти на основі розвинутої правосвідомості, правового мислення і правової культури.
Форма семестрового контролю	Залік

Короткий зміст дисципліни (перелік тем):

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Права людини в цифровому просторі**» є формування у студентів, як майбутніх висококваліфікованих спеціалістів, на основі сучасних досягнень правової науки необхідного базису знань та системне уявлення про зміст, особливості та механізми захисту прав людини в умовах цифровізації суспільства; сформувані знання про правові стандарти в цифровому середовищі, розвинути навички аналізу сучасних викликів (штучний інтелект, великі дані, онлайн-цензура, кібербезпека) та здатність

застосовувати національні й міжнародні правові механізми для забезпечення та захисту цифрових прав людини.

Тема 1. Вступ до цифрових прав людини

Поняття цифрових прав: класифікація, основні категорії. Вплив цифровізації на традиційні права людини. Визначення цифрового середовища як простору реалізації прав. Основні виклики та загрози цифрової доби.

Тема 2. Міжнародно-правові стандарти захисту прав людини в цифровому середовищі

ООН і цифрові права: Резолюції, ініціативи, підходи. Роль Ради Європи: Конвенція про захист прав людини, Конвенція 108+. Практика Європейського суду з прав людини щодо цифрових прав. Ініціативи ЄС: Хартія основних прав, цифрова стратегія.

Тема 3. Право на приватність і захист персональних даних

Поняття приватності у цифровому вимірі. GDPR: основні принципи, права суб'єктів даних. Захист персональних даних в Україні: ЗУ «Про захист персональних даних». Big Data і ризики для конфіденційності.

Тема 4. Свобода вираження поглядів в інтернеті

Цифрова свобода слова: межі та гарантії. Проблеми цензури та блокування контенту. Протидія дезінформації та фейковим новинам. Відповідальність платформ: модерація та свобода слова.

Тема 5. Цензура, масове стеження та технології контролю

Цифровий авторитаризм: інструменти стеження і контролю. Міжнародна практика з обмеження прав у мережі. Законодавче регулювання використання систем відеоспостереження, розпізнавання обличчя. Принципи «законності, необхідності та пропорційності» у спостереженні.

Тема 6. Штучний інтелект і права людини

Використання ШІ у приватному та державному секторах. Ризики дискримінації, упередженості, порушення приватності. Етичні принципи розробки й застосування ШІ (Єврокомісія, ЮНЕСКО). Потреба в правовому регулюванні алгоритмів.

Тема 7. Цифрова безпека та право на захист від кіберзагроз

Основи цифрової безпеки: паролі, шифрування, кібергігієна. Кіберзлочинність і міжнародне співробітництво (Конвенція Будапешта). Роль держави у забезпеченні кібербезпеки. Права особи при кібератаках і витоках даних.

Тема 8. Цифрові права в контексті демократії та громадянської участі

Доступ до інформації та свобода медіа онлайн. Електронне врядування та участь громадян у процесах ухвалення рішень. Проблема цифрового розриву та нерівного доступу. Вплив цифрових технологій на виборчі процеси.

Мова права

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Курс (рік) навчання	1
Семестр	Осінній/Весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	Теорія держави і права, Ділова українська мова

Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра теорії та історії держави і права
Інформаційне забезпечення	Екран, мультимедійний проектор. Засоби онлайн навчання: Система електронного навчання Moodle, https://moodle.uzhnu.edu.ua/ , електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ».
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: <ul style="list-style-type: none"> - юридичну термінологію; - основні поняття та категорії правової науки; - формувати навички оптимальної мовної поведінки у юридичній сфері; - основи нормопроектної діяльності; - поняття та різновиди правових документів; Уміти: <ul style="list-style-type: none"> - сприймати, відтворювати, аналізувати фахові тексти; - доречно застосувати комунікативно виправдані мовні засоби; - складати типові правові документи; - знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різноманітних джерел; - чітко обґрунтовувати власну позицію; - правильно застосовувати вимоги щодо форми, змісту, структури та особливостей формування правових документів у практичній діяльності; - уникати типових помилок при складанні правових документів.
Форма семестрового контролю	Залік

Короткий зміст дисципліни (перелік тем):

Мета навчальної дисципліни «Мова права» полягає у формуванні у здобувачів освіти фахової мовної компетентності, необхідної для ефективного використання юридичної мови в усній і письмовій формі, а також у засвоєнні норм і особливостей юридичного стилю мовлення з метою забезпечення точності, логічності та правової визначеності у професійній діяльності.

Тема 1. Поняття та особливості мови права.

Мова права: загальна характеристика. Правнича термінологія та її місце і значення у мові права. Основні елементи правової мови.

Тема 2. Документ: поняття, ознаки, види.

Поняття документу. Ознаки документи. Класифікація документів за видами.

Тема 3. Структура юридичного документу та вимоги до його складання.

Загальні вимоги до оформлення юридичних документів. Реквізити юридичних документів. Структура юридичних документів.

Тема 4. Особливості мови та оформлення правотворчих актів.

Значення мови та мовної компетенції правника в процесі проектування та оформлення правотворчих актів. Стилiстичні особливості правотворчих актів. Лексичні особливості правотворчих актів. Синтаксичні особливості правотворчих актів. Структурні особливості

правотворчих актів. Оформлення правотворчих актів.

Тема 5. Особливості мови та оформлення правореалізаційних актів.

Значення мови та мовної компетенції правника в процесі проектування та оформлення правореалізаційних актів. Стилiстичні особливості правореалізаційних актів. Лексичні особливості правореалізаційних актів. Синтаксичні особливості правореалізаційних актів. Структурні особливості правореалізаційних актів. Оформлення правореалізаційних актів.

Тема 6. Особливості мови та оформлення правозастосовних актів.

Значення мови та мовної компетенції правника в процесі проектування та оформлення правозастосовних актів. Стилiстичні особливості правозастосовних актів. Лексичні особливості правозастосовних актів. Синтаксичні особливості правозастосовних актів. Структурні особливості правозастосовних актів. Оформлення правозастосовних актів.

Тема 7. Вимоги до оформлення наукового тексту правового характеру.

Науковий стиль. Особливості оформлення результатів наукової діяльності у правознавстві (тези конференції, наукова стаття, дисертація) Правила бібліографічного опису джерел, особливості оформлення посилань.